

FELURILE DE ACȚIUNI ÎN CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV

Ina JIMBEI

CZU: 347.922:342.9

ina.jimbei@gmail.com

La data de 01.04.2019 a intrat în vigoare prima lege din RM care a codificat raporturile de procedură administrativă – Codul administrativ (CA). CA a introdus un șir de concepte noi în mare parte din legislația germană. Una din noutățile este și legiferarea mai multor feluri de acțiuni în contenciosul administrativ, distincția având la bază scopul urmărit de reclamant.

Menționăm că în procesul civil există clasificarea acțiunilor civile în funcție de scopul juridic urmărit de reclamant doar că are mai degrabă o semnificație doctrinară (deși există suport juridic care ne-ar permite să susținem existența acestor tipuri de acțiuni [1, p.250]).

Deci, în funcție de scopul juridic urmărit de reclamant prin exercitarea acțiunii și după efectele juridice care decurg din hotărârea judecătorească în procesul civil există: acțiuni în constatarea dreptului, acțiuni în realizare și acțiuni în constituirea de drepturi [2, p.276].

Deși putem găsi anumite similitudini, totuși în mare parte, felurile de acțiuni stabilite în CA se deosebesc conceptual de tipurile de acțiuni civile menționate mai sus.

În conformitate cu articolul 206, CA intitulat „Felurile acțiunilor în contencios administrativ”, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

1. anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (**acțiune în contestare**);
2. obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (**acțiune în obligare**);
3. impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (**acțiune în realizare**);
4. constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (**acțiune în constatare**);

5. anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (**acțiune de control normativ**).

Deci, legea stabilește cinci feluri de acțiuni:

I. Acțiune în contestare (die Anfechtungsklage)

Acest fel de acțiune pare a fi preluat din paragr.42 Cod de procedură al instanțelor administrative din Germania (**Verwaltungsgerichtsordnung (VwGO)**) în conformitate cu care prin intermediul unei acțiuni poate fi solicitată anularea unui act administrativ.

((1) Durch Klage kann die Aufhebung eines Verwaltungsakts (Anfechtungsklage) sowie die Verurteilung zum Erlaß eines abgelehnten oder unterlassenen Verwaltungsakts (Verpflichtungsklage) begehrt werden)

Acțiunile în contestare, care sunt cel mai des aduse în fața instanțelor administrative, au ca scop invalidarea unui act administrativ. De regulă, o acțiune în contestare este formulată pentru a contesta un act administrativ anulabil, și nu nul. Cu toate acestea, o astfel de acțiune nu este în totalitate interzisă împotriva acelor acte administrative care, deși sunt în fapt nul, par a fi doar anulabile până când sunt declarate ca atare de instanță [3, p.118].

II. Acțiunea în obligare (die Verpflichtungsklage)

Și acțiunea în obligare, pare a fi preluată din paragr.42 Cod de procedură al instanțelor administrative din Germania (**Verwaltungsgerichtsordnung (VwGO)**) care prevede că prin intermediul unei acțiuni poate fi solicitată obligarea de a emite un act administrativ ((1) Durch Klage kann die Aufhebung eines Verwaltungsakts (Anfechtungsklage) sowie die Verurteilung zum Erlaß eines abgelehnten oder unterlassenen Verwaltungsakts (Verpflichtungsklage) begehrt werden.)

Se depune o acțiune în obligare, dacă autoritatea administrativă refuză sau nu adoptă un act administrativ pe care este obligat să îl ia. Acțiuni de acest gen apar în domeniul administrării serviciilor comunitare și unde o persoană are nevoie fie de alocări, fie de permisiuni sau de aprobări din partea administrației. Chiar și în cazul în care autoritatea administrativă a refuzat să ia un act administrativ, acțiunea potrivită este acțiunea în obligare, și nu acțiunea în contestare [3, p.119].

III. Acțiune în realizare – adică impunerea la acțiune, la toleranță a acțiunii sau la inacțiune. Este o acțiune specifică actelor reale reglementate la art.14 CA.

IV. Acțiunea în constatare (Feststellungsklage)

Considerăm că această acțiune a fost preluată din § 43 (VwGO) în conformitate cu care stabilirea existenței sau inexistenței unui raport juridic sau a nulității unui act administrativ poate fi solicitată printr-o acțiune în cazul în care reclamantul are un interes justificat pentru stabilirea acestui fapt cât mai curând (Durch Klage kann die Feststellung des Bestehens oder Nichtbestehens eines Rechtsverhältnisses oder der Nichtigkeit eines Verwaltungsakts begehrt werden, wenn der Kläger ein berechtigtes Interesse an der baldigen Feststellung hat (Feststellungsklage).

Conform doctrinei germane o acțiune în constatare (numită Feststellungsklage) este disponibilă pentru a determina existența sau inexistența unei relații juridice, precum și nulitatea unui act administrativ (legiuitorul autohton a adăugat și contractul administrativ). De exemplu, autoritatea administrativă consideră că, pentru desfășurarea sau continuarea unei activități, reclamantul are nevoie de o permisiune excepțională, în timp ce acesta consideră că nu este necesară o astfel de permisiune [3, p.119].

V. Acțiune de control normativ – atunci când se urmărește anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ.

Este important să accentuăm diferența dintre acțiunea în contestare și acțiunea în constatare odată ce la prima vedere ele par a fi similare.

Acțiunea în contestare are ca obiect un act administrativ anulabil (adică un fel de nulitate relativă), iar acțiunea în contestare are ca obiect un act administrativ nul (un fel de nulitate absolută).

Anume art.141 prevede în ce cazuri un act administrativ este **nul**:

(1) Un act administrativ individual este nul dacă conține un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerare.

(2) Un act administrativ individual este, de asemenea, nul:

a) dacă executarea lui cere săvârșirea unei fapte ilegale, care constituie o componentă de contravenție sau de faptă penală;

b) dacă din motive reale nimeni nu-l poate executa;

c) dacă contravine bunelor moravuri;

d) dacă la emiterea lui a contribuit o persoană care nu are dreptul să participe în procedură administrativă conform art. 49 alin. (1);

e) dacă a fost emis în scris, dar nu poate fi identificată autoritatea publică emitentă;

f) în alte cazuri prevăzute de lege. (*De ex.: art.121, art.122, CA*).

Delimitarea fiecărui tip de acțiune este importantă odată ce pentru anumite acțiuni este inerentă procedura prealabilă în cazurile prevăzute de lege și, de asemenea, există termene de adresare la autoritate și/sau instanță (acțiunea în contestare, acțiunea în obligare), iar unele sunt imprescriptibile (acțiunea în constatare, acțiunea de control normativ).

Referințe:

1. BELEI, E., BORS, A., CHIFA, F. ș.a. *Drept procesual civil. Partea generală*. Red.șt. fic A.COJUHARI. Coord. E.BELEI. Chișinău: Lexon-Prim, 2016. 464 p. ISBN 978-9975-4072-9-8
2. DELEANU, I. *Tratat de procedură civilă*. Vol.2. București: Universul juridic, 2013. 835 p. ISBN 978-973-127-989-3.
3. MAHENDRA P. SINGHPAG. *German administrative law in common law perspective*. Berlin: Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 1985. ISBN 978-3-662-02459-1.